

Dělostřelectvo proti bateriím.

Neslýchaný rozvoj letecké zbraně a široké použití motoru v armádě, z něhož se zrodila nová zbraň, útočná vozba, zastínily, zvláště v poslední době, důležitost dělostřelectva v moderní bitvě. Zdá se, že se studiu protibaterijní činnosti nevěnuje náležitá péče.

Pokud je tomu tak, děje se to neprávem. Nehledíc ani k tomu, že použití motoru má své značně omezené možnosti vzhledem k nesmírné potřebě pohonných hmot a poměrně jen malým zásobám, zůstává dělostřelectvo stále ještě hlavní a veledůležitou zbraní a protivníkově dělostřelectvo pak pěchotě nejúhlavnějším nepřítelem.

Dělostřelectvo může zasáhnout pěchotu na veliké dálky, i tehdy, kdy pěchota je ještě v hustých pochodových tvarech; drtí útočný elán a schopnost odporu pěchoty svými hromadnými palbami. Proto se musíme snažit, abychom nepřátelské dělostřelectvo umlčovali co nejdříve a umožnili tak pěchotě boj za nejlepších podmínek. Schopnost soustředit palbu a manévrovat jí činí z dělostřelectva zbraň tím nebezpečnější, že může své palby náhle a neočekávaně soustředit na kterémkoli místě bojiště a rychle měnit cíle.

Uvědomme si proto, že činnost protibaterijní je zásadním prvkem v bitvě.

Nové bojové a palebné prostředky pěchoty nikterak nezmenšily důležitost úkolů dělostřelectva. Doprovodné zbraně ji umožňují, aby sama vyřešila drobnější nahodilosti boje, kdy podpora dělostřelectva by přišla pozdě. Tím se může dělostřelectvo plně věnovat těm úkolům, které lépe hovoří jeho vlastnostem, a může dokonaleji rozvinout svou činnost časově i prostorově. Mohutná podpora palbou zůstává však pro pěchotu tím důležitější, čím lépe je protivníková pěchota vyzbrojena.

Za světové války byla protibaterijní činnost velmi zdokonalena. Zkušenosti byly však získány hlavně na opevněných frontách. Zdá se, že se získané zkušenosti dostatečně nezhodnocují a že se studiu této činnosti nevěnuje taková péče, jaké zasluhuje.

Za dnešních podmínek a možností boje bychom měli věnovat obzvláštní pozornost činnosti proti bateriím za pohybné války, a tu je třeba především si uvědomit všechny zvláštní podmínky a okolnosti jejího provádění.

V pohybné válce je rozvinutí nepřítele mnohem méně známo než za stabilisace. Máme méně prostředků, zvláště střeliva, čas nás nutí jednat rychle.

Cíle protibaterijní činnosti jsou: baterie (děla, kolesny, parkoviště), velitelská stanoviště, pozorovatelný, spojení. Velitelská stanoviště, pozorovatelný a spojení jsou velmi důležité a citlivé orgány nepřátelské dělostřelecké sestavy a střelba na ně, časově vhodně provedená, může na čas vyřadit celou její činnost. Ale i přemísťující se dělostřelectvo a všechny jiné nepřátelské prvky v pohybu budou cílem protibaterijního dělostřelectva, je-li s to na ně střílet a má-li k tomu vhodnou příležitost.

Protibaterijní činností chceme v pohybné válce dosíci umlčení nepřátelského dělostřelectva. Umlčení! To je ovšem pojem značně široký. Půjde o palby nejružnějšího druhu, od pomalých paleb zabraňovacích a rušivých až k důkladným palbám ničivým a přísluší velitelsství, aby rozhodlo, jaký druh palby má být prováděn. Nelze ovšem předpokládat, že bychom mohli postřelovat celou sestavu nepřátelského dělostřelectva najednou. Palbu musíme soustředit na baterie nejúčinnější a nejnebezpečnější. Časové pořadí paleb a jejich intenzita vyvírají z vývoje boje. Vždy však musí být naší snahou, abychom činnost nepřátelského dělostřelectva rušili co nejvíce a obzvláště pak abychom mu znemožnili jeho hromadnou činnost.

Jaké vlastnosti má mít materiál používaný k protibaterijní činnosti? Má mít velký dostřel, velkou pohyblivost dráhy střely, několik náplní, ráží od 10,5 cm do 15 cm, značnou rychlost střelby a má být dostatečně pohyblivý.

Jak má být protibaterijní činnost organisována?

Především je třeba dobrých zpráv všech druhů a původů o nepříteli, o jeho rozvinutí a sestavě. Je nutné zřídit zpravodajskou ústřednu, která tyto zprávy sbírá a vyhodnocuje. Její personál nemusí být příliš četný, ale zkušený; obzvláště pak musí mít i důstojníka, který se dobře vyzná ve fotogrammetrii, neboť letecká fotografie bude velmi často nejcenějším pramenem zpráv. Nepřátelská situace, postupně zjišťovaná a novými zprávami stále doplňovaná, bude podkladem pro palby protibaterijní.

Jádrem dělostřelectva proti bateriím bude normálně a zpravidla sborový hrubý pluk, podle potřeby posílený jinými jednotkami. Jednotky určené k této činnosti se rozdělí, bude-li toho třeba, v podskupiny. Velitel pluku řídí celou činnost podle rozkazů velitele dělostřelectva sboru. Nelze proto mít za to, jak mnozí často tvrdí, že velitel tohoto pluku je pouhým doručovatelem rozkazů. Musí být u velitele sboru, sledovat celkový vývoj taktické činnosti, zejména pak činnost veškerého dělostřelectva, aby provedl, navrhl anebo dal podnět k rozkazům pro přemístění a změnu paleb, aby vyžádal podporu u armádního dělostřelectva, u sousedních sborů, u divisi, nebo aby jim tuto podporu sám poskytl. Tomuto úkolu se bude moci věnovat tím lépe, čím lépe bude uspořádáno vlastní velení protibaterijní činnosti.

Přemístění jednotek protibaterijních je řízeno podle situace tak, aby mohly co nejrychleji a nejúčinněji zasáhnout, aniž by byl rušen pochod jednotek prvního sledu. Musíme počítat s tím, že nepřátelské dělostřelectvo bude co nejdříve postřelovat hlavní komunikace a místa nucených přechodů; tyto palby nebudou snad příliš obtěžovat jednotky, které mohou použít vedlejších cest anebo pochodovat napříč polem, jsou však velmi nebezpečné pohybům těžkých jednotek, odkázaných jen na cesty,

a proto mohou snadno porušit taktickou přípravu bitvy. Protibaterijní činnost musí být proto zahájena záhy. K tomu ovšem není třeba, aby-
chom sborové dělostřelectvo posunovali předčasně vpřed. Postačí, vy-
šleme-li příslušné průzkumy vpřed a ty podrobně připraví zavčasné,
rychlé zahájení jeho činnosti.

Někdy bude vhodné předsunout přechodně jeden nebo více oddílů
sborového dělostřelectva a dát je k dispozici divisím pro protibaterijní
činnost v prvních okamžicích, až do doby, kdy zahájí činnost sborové
dělostřelectvo proti bateriím. K tomuto opatření se uchýlíme zpravidla
jen tehdy, máme-li záruku, že jím nebude zpožděna celková protibaterijní
činnost sborového dělostřelectva.

Protibaterijní dělostřelectvo se tedy rozvíjí někdy postupně, tak jako
v případech, o něž byla právě řeč, jindy najednou, podle předem zpracova-
ného plánu, je-li situace jasná a podmínky výhodné. Vždy je však důle-
žité, aby bylo rozvinuto co nejdříve, neboť je třeba, aby zahájilo činnost
od samého počátku bojové akce. Prostory palebných postavení musí být
pečlivě rozděleny na jednotky, zejména v terénu, kde není mnoho mož-
ností k rozvinutí. Předejdou se tím mnohé potíže a přispěje se k dobrému
učlenění veškerého dělostřelectva. V útoku budou jednotky protibaterij-
ního dělostřelectva rozvinuty více vpředu, ovšemže s určitým učleněním
do hloubky. Není snadné uvádět naprosto závazné číselné údaje. V praxi
se naskytne mnoho nepředvídaných okolností, ke kterým budeme musit
přihlížet. Přece snad nechybíme, uvedeme-li, že umístíme-li protibate-
rijní sestavu v pásmu 2—5 km od nepřátelského hlavního postavení,
máme naději, že s nynějšími dostřely budeme s to postřelovat tak hlu-
boké pásmo, že zasáhneme dělostřeleckou sestavu nepřitele.

Dělostřelectvo je velmi pružné v učlenění své sestavy, v organizaci
skupin a podskupin a v přizpůsobení sestavě vyšších jednotek. V pohybné
válce musíme dbát organických svazů, neboť jsou důležitým prvkem
zdárné činnosti dělostřelectva jako celku.

Základním prvkem protibaterijní činnosti je sborový hrubý pluk.
Může být rozdělen na podskupiny, podle okolností zesílené, a jeho pojitka
mu musí umožňovat, aby činnost podskupin vřadil do svého rámce.
Někdy může být výhodné, aby v jedné skupině nebo podskupině byly
jednotky různé ráže a různých druhů děl. Zlepší se tím podmínky čin-
nosti a získá se různost účinků. Učlenění dělostřelectva je přizpůsobeno
sestavě jednotek prvního sledu. Není však třeba, aby pásma činnosti
skupin proti bateriím, která jsou zpravidla značně rozsáhlá, byla vždy
společná s pásmy činnosti jednotek prvního sledu.

V pohybné válce bude pozorování pozemní i vzdušné, k zjišťování
cílů, k zastřílení a ke kontrole paleb zřizováno postupně. S počátku bude
s oddílem pracovat letce a posléze bude organizace pozorování čím dále
tím důkladnější. Vzdušné pozorování má ovšem převážnou důležitost,
bez něho si dnes činnost proti bateriím nelze ani představit. Jeho potíže
v poli budou určitě veliké, neboť bude mít co činiti s OPL., která je stále
nebezpečnější. Musíme proto organisovat letecké pozorování co nejlépe,
úsporně a tak, abychom z přidělených letounů měli co největší užitek.
Letce musíme dobře zpravit o přesně určených úkolech a zařídit s ním
dobré spojení radiem. Letecká fotografie a fotogrammetrie prokáží ve-
liké služby. To ovšem neznamená, že bychom směli opomíjet dobrou
organizaci pozemního pozorování, jímž zabezpečíme kontrolu pásma čin-

nosti. Pozemní pozorování musí být ovšem rovněž důkladně upraveno. Rozdělíme pozorovací pásma na jednotlivé pozorovatele, abychom zabránili nedorozuměním a aby jednotliví pozorovatelé nesoustřeďovali všichni příliš často pozornost na jeden a tentýž bod. Úprava spolupráce pozorovatelů je proto nezbytná.

Jednotky protibaterijní činnosti jsou zpravidla rozvinuty na široké frontě a jejich pozorovací síť je značně složitá. To vyžaduje dobrého a spolehlivého spojení. V pohybné válce musíme jednat rychle, a je tedy třeba zjednodušit a dobře ukáznit spojovací službu. K tomu přispěje i dobré učlenění všeho dělostřelectva.

Chceme-li dosáhnout dobrých výsledků protibaterijní činnosti, nesmíme rozptylovat střelby, musíme střílet především na nejčinnější a proto nejnebezpečnější nepřátelské baterie a snažit se o postupné umlčení těchto baterií, jejich velitelských orgánů a pozorovatelů.

V zahajovacích údobích boje nelze počítat se soustavnou činností protibaterijní. Dělostřelectvo dojde, zaujme postavení, protibaterijní činnost provádějí předem oddíly sborového dělostřelectva nebo divisní oddíly. Posléze se činnost veškerého dělostřelectva postupně upravuje. Účinek, který lze očekávat, druh a rytmus, který je této činnosti třeba dát, závisí na mnohých okolnostech, jako je počet jednotek, druh materiálu, množství střeliva, taktická situace, terén, počet, druh, poloha a vzdálenost cílů, povětrnostní podmínky a j. Rychlým a přesným zhodnocením všech těchto okolností prokazuje velitelství dělostřelectva své schopnosti a svůj mistrovský postřeh.

Projdeme-li naše Dělostřelecké rozhledy, setkáme se v nich jen s málo články, pojednávajícími o protibaterijní činnosti. A přese je to thema nad jiné důležité. Bylo by třeba, aby se touto otázkou obíral větší počet důstojníků, zvláště těch, kteří slouží u jednotek, které mohou být jednoho dne k této činnosti povolány. Vytríbí se tím názory a vykrystalisuje snad způsob, kterého by s úspěchem bylo lze běžně používat.

Předcházející řádky mají jediný účel: Upozornit na důležitost protibaterijní činnosti a posloužit zájemcům jako hrubá kostra při podrobném technickém zpracování.

Nadporučík děl. Oldřich Nový :

Panoramatický náčrt jako střelecká pomůcka.

Obyčejně panoramatického náčrtu užíváme k udávání cílů na pozorovatelně. Věnujeme-li mu více péče, může nám skvěle nahradit střelecký plán, náčrt vztažných bodů, tabulku poměrů atd. a pomůže nám značně zrychlit střelbu, což bude zvláště výhodné při střelbách přepady na živé cíle.

Sám jsem se o to pokusil při ostré střelbě z děl roku 1937. Kontroloval jsem telefonicky své povely (byl jsem na pozorovatelně diváků, umístěné jednostranně) se střílejícím (střílející byl osně). Nejenže jsem byl časově lepší, ale mnohdy jsem měl i lepší výsledky při určení prvků na ten neb onen cíl.